

Motion till riksdagen 2017/18:3867

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

Tydliga reaktioner mot brott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ringa stöld och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för rattfylleri och grovt rattfylleri och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om eftersupning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvisning som påföljd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hedersbrott och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strafflindring och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder mot trakasserier och brott på internet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sexualbrott och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för sexualbrott mot barn och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om attacker mot vitala samhällsfunktioner och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om säkerheten på sjukhus och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i, oavsett om man bor på landsbygden, i en stad eller i en förort. En av statens viktigaste uppgifter är att genom ett väl fungerande rättsväsen ge medborgarna trygghet.

Att tidigt reagera mot, och bryta, kriminellt beteende är av största vikt för att förebygga brott och att ungdomar hamnar i brottsliga aktiviteter. För att lyckas med detta behövs en politik med ett helhetsperspektiv på barn och ungdomar. Det behövs en stödjande familjepolitik, en bra skola, satsningar på ungas uppväxtmiljö och en offensiv kriminalpolitik.

Brott kränker människors frihet, liv, hälsa och rätt till sin egendom. Därför kan vi aldrig tolerera brottslighet. Men det finns inget enkelt svar på hur vi skapar ett tryggare samhälle. Genom att stå upp för varandra och säga ifrån när vi ser att någon blir illa behandlad eller när ett brott begås stärker vi sammanhållningen och markerar rätt och fel. Det behöver också finnas framtidstro i alla delar av samhället. Hopp om att kunna skapa ett bättre liv. Utsikter att få ett jobb. En övertygelse om att det är bättre att vara en del av samhället än att välja ett liv vid sidan om. En förvisning om att när människor mår dåligt så finns det ett skyddsnät och medmänniskor som fångar upp och hjälper. Och en vetskap om att när det begås ett brott kommer samhället och det offentliga att reagera snabbt och tydligt, såväl för att bistå brottsoffret som för att utreda gärningen.

Ett fungerande rättssamhälle förutsätter att de som bryter mot lagen lagförs och straffas. Det är viktigt för att skydda laglydiga, ge brottsoffer upprättelse och för att upprätthålla ett signalsystem om vad som är rätt och fel, men också för att ge förbrytaren möjlighet att sona sitt brott. Människan är en moralisk varelse som hela tiden har ansvar att förhålla sig till vad som är rätt och fel. Den som har tagit sitt straff har sonat sitt brott och har med det återupprättats och fått en ny chans att återinträda i samhället som en ansvarstagande person. Straff är därför ett nödvändigt inslag i rättsskipningen. Tiden då straffet avtjänas ska användas på ett meningsfullt sätt genom insatser som möjliggör ett liv utan brottslighet.

Kristdemokraterna var i alliansregeringen med och genomförde ett stort antal straffskärpningar med fokus på grova våldsbrott. Avsikten var att väsentligt skärpa de straff som döms ut. Men reformen har inte fullt ut fått önskat genomslag. För att de allvarligaste brotten ska straffas hårdare vill vi höja minimistraffen för ett antal brott. Riksdagen har också gjort tillkännagivanden till regeringen på en rad områden för att ge tydligare reaktioner mot brott. Det handlar exempelvis om att utöka kriminaliseringen för brott som begås inom ramen för människohandel och koppleri, narkotikabrott, dråp, grov misshandel, grovt rån och grov utpressning. Vi emotser att regeringen återkommer med förslag på straffskärpningar snarast.

Kristdemokraterna fick tillsammans med Alliansen även till stånd tillkännagivanden om att kriminalisera identitetsstöld, skärpa kriminaliseringen av systematiska fakturabedrägerier, så kallade bluffakturor, samt kriminalisera försök till häleri. Den tekniska utvecklingen går fort och öppnar för helt nya typer av kriminalitet. Det blir allt lättare att begå brott som drabbar många och som innebär stora problem för småföretagare och enskilda. I takt med att näthandeln ökat har också riskerna för att någon kapar din identitet ökat. Systematisk brottslighet av detta slag kan i förlängningen leda till försämrad konkurrenskraft för företagen, färre jobb och lägre tillväxt.

Straffskärpning för fridskränkingsbrott

Det är angeläget att rättsväsendet har ändamålsenliga verktyg för att skydda brottsoffren. Straffen för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning skärptes den 1 juli 2013. Kristdemokraterna anser att effekterna av den straffskärpningen bör utvärderas. Om reformen inte fått avsedd effekt kan det bli aktuellt att skärpa straffen

ytterligare. Regeringen bör således låta utvärdera de nu aktuella lagändringarna. Detta är nu också riksdagens mening och regeringen har tillkännagivits detta.

Särreglera hedersbrott

Hederskulturer som vuxit fram där framför allt kvinnor får sina liv begränsade av fundamentalister är inte förenliga med ett fritt och demokratiskt samhälle. Kvinnor som hålls tillbaka och kontrolleras i hederns namn kommer inte att kunna leva ut i sin fulla potential. Hedersbrott hämmar därför en god samhällsgemenskap och samhällsutveckling men framför allt är detta ett brott mot kvinnors rättigheter.

Hedersrelaterade brott utgör grova kränkningar av mänskliga rättigheter och brott mot internationell lagstiftning (FN:s kvinnokonvention). Enligt en Brårappport (Rapport 2012:1 Polisens utredningar av hedersrelaterat våld) är de vanligaste brottstyperna olaga hot och misshandel. Direkta dödshot har uttalats i tre fjärdedelar av de ärenden där olaga hot förekommer. Förutom att bli utsatta för misshandel och olaga hot blir dessa kvinnor också kontrollerade och kränkta på andra sätt, både av gärningsmännen och av andra personer i kvinnornas närhet. Förtrycket innebär ofta kontroll av sociala kontakter, kvinnan tillåts inte klä sig eller sminka sig som hon vill, hennes datoranvändande kontrolleras osv. Många får inte umgås med pojkar och män.

Hedersrelaterad brottslighet är brott riktade mot någon, ofta en släkting, som, enligt gärningsmannens och övriga släktens eller gruppens uppfattning, riskerar att vanära eller ha vanärat gärningsmannens, släktens eller gruppens heder. Syftet med brottsligheten är att förhindra att hedern skadas eller förloras, alternativt att reparera eller återställa den skadade eller förlorade hedern.

Förekomsten av dessa brott hamnar ofta utanför brottsstatistiken alternativt i spridda brottskategorier och mörkertalet är utbrett. Kristdemokraterna vill därför att en lagstiftning införs som särreglerar hedersbrott i brottsbalken. Med en sådan skulle vi få en tydligare bild av problemets storlek och därefter kunna sätta in nödvändiga åtgärder.

I dag saknas en särlagstiftning om hedersbrott. En sådan skulle på ett bättre sätt än idag kunna betona allvaret i hedersbrotten. Riksdagen tillkännagav under 2015/16 att lagstiftningen behöver ses över i syfte att motverka och öka lagföringen av hedersrelaterade brott. Dock är utskottet inte berett att särreglera hedersbrott, som Kristdemokraterna föreslår. Vi vidhåller dock vår ståndpunkt och menar att hedersbrott bör särregleras. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Trygghet och jämställdhet för unga

Jämställdheten utmanas i det offentliga rummet. Näthat har blivit en del av vardagen och drabbar i många fall kvinnor särskilt hårt. Våra unga riskerar att påverkas mer av vad som händer på nätet och av jämnåriga än av vuxenvärlden. En jämställdhetsutmaning för vuxenvärlden – föräldrar, lärare, civilsamhälle, politiken – är att ta större ansvar för en uppväxtmiljö för våra barn präglad av respekt och tydlighet om vad som är rätt och fel. Som en del i arbetet med denna utmaning har alliansregeringen förstärkt arbetet mot hot, kränkningar och trakasserier på nätet.

Kristdemokraterna anser att polisen behöver skapa en särskild enhet som jobbar riktat mot näthat, mobbning på nätet och nättrakasserier. Allt fler brott flyttar idag ut på internet, framför allt i sociala medier. Vi har till och med sett upplopp som startats på

grund av ryktesspridning där. I en värld där det digitala livet allt mer smälter ihop med det analoga är det nödvändigt att polisen är ständigt närvarande och ”patrullerar” även internet. Kristdemokraterna föreslår att en särskild enhet inom polisen inrättas för beivrande av integritets- och ärekränkingsbrott. Det krävs en värderingsförändring på nätet, det är tydligt för alla som följer de många avslöjande reportage om hatiska kommentarsfält och trakasserier som sköljer över oss. En sådan kulturförändring kräver att de som bryter mot lagen också lagförs. Kristdemokraterna anser att förtalsbrottet behöver förtydligas när det är grovt och exempelvis bilder sprids så att många kan se. Straffansvaret behöver utvidgas för den som tillhandahåller en tjänst för att skicka och dela bilder och meddelanden och rätten till brottskadeersättning utvidgas.

Regeringen jobbar alldeles för saktfärdigt med dessa förslag. Tusentals ungdomar och i synnerhet flickor, kvinnor, journalister och offentliga personer utsätts just nu ständigt för kränkningar och hot på nätet som hade varit helt oacceptabla i andra sammanhang.

Straffen för brott mot person

Straffen för brott mot person ska i högre grad grunda sig på den brottsliga handlingens straffvärde snarare än brottslingens ålder. Sett ur brottsoffrets perspektiv är straffet i viss mån ett mått på hur allvarligt samhället ser på den kränkning som man blivit utsatt för. Straffets storlek har därför betydelse för offrets känsla av upprättelse. Därför bör straffet i högre utsträckning än idag grunda sig på den brottsliga handlingens straffvärde. Hänsyn ska tas till brottslingens ålder, tidigare brotts historia och andra faktorer, men inte i lika hög grad som idag. Riksdagen biföll Kristdemokraternas förslag att straffet i högre utsträckning än i dag ska grunda sig på den brottsliga handlingens straffvärde. Därmed har riksdagen tillkännagivit detta för riksdagen. Det är angeläget att regeringen skyndsamt återkommer med förslag till riksdagen.

Kristdemokraterna har i regeringsställning i Alliansen gjort flera reformer för att sätta fokus på brottsoffret och brottsoffrets upprättelse. Straffen för grova våldsbrott har skärpts och straffet för sexualbrotten är nu föremål för en parlamentarisk utredning. De som begår brott ska bli straffade och brottsoffer ska synliggöras så att de kan återvinna tryggheten. Straffen ska stå i proportion till brottet så att brottsoffret får upprättelse, och brottslingen ska kunna sona sitt brott och få möjlighet till en ny chans.

Kristdemokraterna har varit med och genomfört en rad straffskärpningar med fokus på grova våldsbrott. Avsikten var att väsentligt skärpa de straff som döms ut men reformen har inte fullt ut fått önskat genomslag. För att de allvarligaste brotten ska straffas hårdare har vi därför föreslagit att minimistraffen ska höjas för ett antal brott. Syftet med förändringarna har varit att få till en ökad spridning av utdömda påföljder, och därmed en mer proportionerlig tillämpning av straffskalan.

Det finns ibland en obalans i straffskalorna, där våldsbrott och sexualbrott ofta straffas mycket lindrigare än exempelvis ekonomisk brottslighet och narkotikabrott. Vi vill att straffet för vålds- och sexualbrott ska skärpas. Det är viktigt att det finns en proportionalitet mellan brottets allvar och straffet.

Skärpta straff för sexualbrott

Antalet anmälda sexualbrott har ökat kraftfullt de senaste tio åren. 2007 anmäldes 12 500 sexualbrott, varav 4 749 våldtäkter och 6 219 sexuella ofredanden. 2016 hade den siffran ökat till 20 200 sexualbrott varav 6 715 våldtäkter och 10 628 sexuella ofredanden. Uppklaringsfrekvensen för dessa brott ligger samtidigt på endast 18 procent. Samhällets reaktion mot sexualbrott måste vara entydig och kraftfull. Sexualbrott är en grov kränkning av den personliga integriteten. Straffen för sexualbrott måste skärpas genom en samtyckeslagstiftning. Dessutom anser Kristdemokraterna att utvisning bör komma ifråga oftare för personer som söker asyl i Sverige som begår sexualbrott. Dessa bör få avslag på asylansökan och snabb avvisning ur landet. För personer med uppehållstillstånd bör utvisning också bli en betydligt vanligare rättsverkan. När verkställighetshinder finns ska utvisning genomföras när dessa inte längre finns.

Människor som söker skydd i vårt land, som välkomnats hit och får ta del av våra resurser för sitt uppehälle, ska veta att även om kvinnor i Sverige klär sig på annat sätt, rör sig i samhället utan manligt sällskap, går på konserter och kanske dricker alkohol, så är de inte legitima mål för sexuella angrepp. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Se över våldtäktsbrottet

Mörkertalet för antalet anmälda våldtäkter beräknas vara mycket stort. Många kvinnor som blivit utsatta för en våldtäkt väljer att inte anmäla brottet. Detta beror på många saker. Det kan handla om misstro mot statliga institutioner, att kvinnan upplever att en anmälan och eventuell rättegång innebär alltför stora personliga kostnader eller att kvinnan är rädd för att utsättas för repressalier från gärningsmannen. Det är viktigt att samhällets och rättsväsendets attityd gentemot våldtäktsoffer förändras genom ökad kunskap och att rättsprocessen ska granska förövarens beteende i samband med en våldtäkt och inte offrets.

Kristdemokraterna har länge förespråkade en samtyckeslagstiftning. Alliansregeringen tillsatte Sexualbrottskommittén under 2014, och den presenterade sina slutsatser under 2016. Kommittén föreslår att samtycke ska krävas, att det måste komma till uttryck och att deltagande i en sexuell handling ska vara frivilligt. Enligt kommittén ska inte passivitet kunna tolkas som ett frivilligt deltagande i en sexuell relation. I samband med att kommittén lade fram sina slutsatser välkomnades de av regeringens företrädare. Trots detta har det gått ett år utan att något hänt. Det är hög tid att regeringen tar fram en proposition och tar till riksdagen så att en samtyckeslagstiftning utifrån Sexualbrottskommitténs förslag.

Skärpta straff för köp av sexuell handling av barn

Vi vill skärpa straffet för köp av sexuell handling av barn. Även utskottet gjorde den bedömningen och skrev i betänkandet:

När det gäller frågan om köp av sexuell handling av barn är det utskottets uppfattning att straffet för ett sådant brott normalt bör vara fängelse. För att åstadkomma detta tillsatte den förra regeringen, som framgår ovan, en utredning med uppdrag att bl.a. överväga om straffskalan för detta brott bör ändras och i det sammanhanget särskilt överväga en höjning av brottets straffminimum genom att ta

bort böter i straffskalan (dir 2014:128). Utskottet vill betona vikten av att uppdraget genomförs i enlighet med dessa direktiv.

Utredningen Stärkt straffrättsligt skydd mot sexköp av barn och vuxna presenterades i juni 2016. Där föreslås att straffet för brottet köp av sexuell handling av barn ska skärpas och gradindelas. För brott av normalgraden ska straffet vara fängelse i högst två år och för grovt brott fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Böter ska utgå ur straffskalan. Syftet med detta är att straffet för köp av sexuell handling av barn ska återspegla brottets allvar. Man föreslår även att brottet köp av sexuell handling av barn ska byta namn till utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling. Detta markerar skillnaden mellan att köpa sexuella handlingar av en vuxen och av ett barn, menar utredningen. Förslaget har remissbehandlats och vi anser att den fortsatta beredningen av utredningen nu måste få hög prioritet så att vi snarast får en lagstiftning på plats som innebär ett bättre skydd för barn.

Skärpta straff för barnpornografibrott

Idag faller barnpornografibrottet under brott mot allmän ordning. Det är främst av formella skäl. Den som laddar ner en övergreppsfilm gör sig inte skyldig till ett övergrepp på en specifik individ i svensk lags mening, men all typ av kontakt med barnpornografi är olaglig. Av lagtekniska skäl har lagen då hamnat under brott mot allmän ordning i stället för under sexualbrott. Om brottet flyttades från brott mot allmän ordning till brottsbalken och betraktades som ett sexualbrott skulle också de utsatta barnen bli målsägare med möjlighet till målsägarbiträden. Möjligen skulle det också leda till att polisen prioriterade annorlunda. I Norge döms 20 gånger fler personer och där är barnpornografi ett sexualbrott, inte ett brott mot allmän ordning.

Polisen upplever att barnpornografibrotten blir grövre samtidigt som beviskraven ökar. Antalet filer som innehas blir avgörande och i vissa fall har så många som 200 000 filer krävts för att brottet ska anses grovt. Men man kan ha enskilda filer på flera timmar på grova övergrepp, men då är brottet inte grovt eftersom det bara rör sig om en fil. Ett rekvisit i lagstiftning för grovt brott är just mängder filer. Detta borde ändras, men såvitt vi förstår ligger det mycket domstolspraxis bakom detta. Ett förslag är ju att antalet bildrutor skulle göra brottet grovt, vilket torde innebära att alla filmer – som innehåller tusentals bildrutor – automatiskt anses grova.

En stor utmaning i arbetet mot sexuell exploatering är att övergreppens allvar ofta förminskas. Pornografi har en koppling till underhållning och kan antyda en delaktighet från barnets sida. Skulle man ändra benämningen skulle man tydliggöra för förövaren, barnet och samhället att det här är ett sexualbrott. 2016 kom flera stora internationella organisationer som FN, Ecpat och Europol överens om benämningen ”dokumenterade sexuella övergrepp på barn”. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Polisen har själva larmat om problemet med att barnpornografibrottet inte är ett sexualbrott utan ett brott mot allmän ordning. Som sådant saknar det brottsoffer och tillsammans med det låga straffvärdet innebär det att brottet blir lågprioriterat hos en redan ansträngd polismyndighet. Kristdemokraterna vill att barnpornografibrott ska flyttas till 6 kap. brottsbalken om sexualbrott. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Idag döms en överväldigande majoritet av de som döms till barnpornografibrott till böter. Endast 20 av 119 dömdes förra året till fängelse. Det är inte acceptabelt. Den som befattar sig med barnpornografi begår ett mycket allvarligt brott. Kristdemokraterna vill

höja minimistraffet till sex månaders fängelse och slopa böter i straffskalan. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Kristdemokraterna vill se över de rekvisit som krävs för att få någon fälld för grovt barnpornografibrott. Att det som idag ska krävas hundratusentals filer för att bli dömd är inte acceptabelt. Det är grovheten på materialet som ska bestämma, inte mängden. Polisen vittnar själva om detta problem, där det har krävts 200 000 filer med sexuella övergrepp på för att brottet ska betraktas som grovt. Vi också vill höja maxstraffet för grovt barnpornografibrott till 10 år fängelse, samma maxstraff som för grov våldtäkt mot barn. Detta bör ges regeringen tillkänna.

De som själva är oroliga över att de har en oönskad sexualitet måste kunna få hjälp. För dem måste tröskeln för att söka hjälp vara låg, så att man kan få behandling innan man börjar begå brott. Preventell, som är en hjälplinje vid oönskad sexualitet, spelar här en viktig roll och borde permanentas. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Skärpta straff narkotikabrott

Riksdagen tillkännagav för regeringen redan under riksdagsåret 2014/15 att man bör skärpa straffet för narkotikabrott. Utskottet skriver i sitt betänkande:

Narkotikalagstiftningen ska återspegla en sträng, fast och konsekvent syn på narkotikabrott. Den olagliga narkotikahandeln äventyrar såväl människors hälsa och livskvalitet som stater lagliga ekonomi, stabilitet och säkerhet. För att på ett trovärdigt sätt kunna möta de problem som narkotikabrottslighet för med sig måste det straffrättsliga regelverket vara effektivt och ha en ändamålsenlig utformning.

Sverige ligger i underkant när det gäller straffen för de allra grövsta narkotikabrotten. Straffet för dessa brott bör vara fängelse i lägst sex och högst tio år. Som framgår ovan föreslog Narkotikastraffutredningen i sitt betänkande (SOU 2014:43) att straffskalorna för grovt narkotikabrott och grov narkotikasmuggling ska delas upp i ett grovt brott och ett synnerligen grovt brott. För grovt narkotikabrott eller grov narkotikasmuggling ska dömas till fängelse i lägst två och högst sju år. För narkotikabrott eller narkotikasmugglingsbrott som är att anse som synnerligen grovt ska dömas till fängelse i lägst sex och högst tio år. Enligt utskottets uppfattning är förslagen väl avvägda. Det är angeläget att utredningens lagförslag genomförs så snart som möjligt. Utskottet föreslår därför att riksdagen med bifall till motion vill skärpa straffet för narkotikabrott.

Efter påtryckningar från Alliansen har regeringen äntligen agerat i frågan och presenterat åtgärder i enlighet med utskottets ställningstagande.

Skärpta straff för seriebrott

Skillnaden mellan att begå ett brott eller många liknande brott är för liten i dag och behöver öka. Det ska ske genom skärpta straff för seriebrott. Riksdagen tillkännagav 2014/15 för regeringen att minska straffrabatten vid flerfaldig brottslighet. Påslaget i straff när en person döms för flera brott samtidigt blir lägre än varje brott enskilt skulle ge. Domstolarna bör ha en strängare syn på detta.

Ringa stöld

Egendomsskyddsutredningen föreslog i betänkande SOU 2013:85 att brottsbeteckningen snatteri skulle bytas ut mot ringa stöld. Rubriceringen snatteri leder

tanken till busstreck, vilket inte täcker in hela brottsligheten som omfattas med tanke på det närvarande inslaget av organiserade stöldligor inriktade mot butiksstölder. Två miljoner stöldbrott begicks under 2015 i svenska butiker, enligt Svensk Handel. Värdet av stöldgodset beräknas uppgå till 4,6 miljarder kronor, vilket inte inkluderar interna stölder av anställda. Vi anser att en förändring av brottsrubriceringen till ringa stöld är angelägen eftersom den markerar allvaret i brottsligheten. Regeringen bör återkomma med ett lagförslag som tillgodoser detta.

Bostadsinbrott – ny brottsrubricering

Bostadsinbrott bedöms i regel som grov stöld. I många fall leder det till ett fängelsestraff på mellan 6 och 8 månader, vilket i praktiken ofta innebär villkorlig dom och böter. Eftersom inbrott i bostaden innebär en stor integritetskränkning för den som drabbas vill vi skärpa straffen för inbrott genom att införa en ny brottsrubricering, inbrottsstöld, med en högre straffskala än den som gäller för grov stöld. Det skulle medföra att fler tvingas avtjäna fängelsestraff för inbrott än vad som är fallet idag.

Ett inbrott i hemmet upplevs ofta som mycket kränkande, även om värdet av stöldgodset inte är så stort. Bostadsinbrott leder idag till för låga straff. För att straffen ska hamna på en rimlig nivå när det gäller bostadsinbrott bör en ny brottsrubricering införas. Det är inbrott och andra mängdbrott som påverkar människor i vardagen. Dessutom utgör de ofta en inkörsport till grövre brottslighet. Alliansen vill bekämpa sådan brottslighet kraftigare.

Det är ofta organiserade internationella ligor som ligger bakom inbrotten och stölder i Sverige. Polisen räknar med att de står för cirka hälften av alla stölder och inbrott. Det rör sig om cirka 15 internationella ligor med 1 500 medlemmar som rör sig in i och ut ur Sverige, ofta med kopplingar till Baltikum. Det kan vara allt ifrån större butiksstölder till lantbruksutrustning som stjäls.

Riksdagen tillkännagav för regeringen under riksdagsåret 2014/15 att arbetet mot bostadsinbrott ska prioriteras. Samma år tillkännagavs för regeringen att riksdagen var av meningen att regeringen skulle återkomma med en lagstiftning om ett nytt brott – inbrottsstöld – med minimistraffet fängelse i ett år. Efter påtryckningar och tillkännagivanden i riksdagen har regeringen senkommet visat sig vara villig att lagstifta. Det är angeläget att regeringen skyndsamt lägger fram förslag till sådan lagstiftning.

Utvisning som påföljd

Kristdemokraterna anser att det är önskvärt att det svenska samhället är tydligare mot lagöverträdare i allmänhet. Därför anser vi att straffen bör skärpas för ett antal olika brott och att utvisning ska utdömas i fler fall än i dagsläget. När en utländsk medborgare begått brott med ett straffvärde på minst 1 år bör utvisning i större utsträckning än idag utdömas som påföljd. Det samma borde gälla för återfallsbrottslingar. Detta innebär inte att vi ska utvisa personer med flyktingstatus eller personer som inte kan utvisas med hänsyn till säkerhetsläget i det aktuella landet. Men där sådana hinder inte föreligger bör utvisning i högre utsträckning vara en del av domen. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Rattfylleri och eftersupning

I dag är straffet för rattfylleri böter eller fängelse i högst sex månader och för grovt rattfylleri fängelse i högst två år. Vi anser att straffet är för lågt i jämförelse med både den risk och de konsekvenser alkoholpåverkade personer medför och orsakar i trafiken, och därför bör straffet för rattfylleri samt grovt rattfylleri skärpas. Alkolås eller annan teknik som förhindrar rattfylleri bör också bli obligatoriskt i alla nya bilar i Sverige.

Kristdemokraterna har också länge drivit frågan om ett förbud mot eftersupning som innebär att det inte är tillåtet att dricka alkohol de första sex timmarna efter en trafikolycka. I dag är det nämligen möjligt för rattfylleriister att gå fria när de hävdar att de druckit efter och inte före en bilolycka, eftersom det inte har varit möjligt att bevisa när föraren intagit alkohol. Riksdagspartierna har varit eniga i frågan om ett införande av förbud mot eftersupning, men regeringen har valt att gå på samma linje som den utredning som utrett frågan, att det inte är ett brott i sig att dölja sitt brott. Kristdemokraterna är mycket kritiska till regeringens slutsats och anser att människor som utsätter sina medtrafikanter för fara ska stoppas och inte komma undan på grund av ett kryphål i lagen. Vi anser därför att ett förbud mot eftersupning bör införas. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Förändrade regler om strafflindring

Det finns behov av att se över de förmildrande omständigheter vid straffmätning som omnämns i 29 kap. 5 § brottsbalken. Svenska domare har att göra en helhetsbedömning av försvårande och förmildrande omständigheter när ett brott har begåtts, men på vilka grunder en sådan helhetsbedömning ska göras är dock en moralisk fråga som vi politiker inte kan förhålla oss likgiltiga till.

Det är inte moraliskt rätt att det vid straffmätningen beaktas som en förmildrande omständighet och därmed kan leda till lägre straff att gärningsmannen riskerar att förlora jobbet på grund av brottet, att han skadat sig fysiskt till följd av detsamma eller att brottsoffret av någon anledning dröjt med att anmäla brottet.

Det finns skäl att se över omständigheterna när straffsatsen ska bestämmas och strafflängden lindras. Kristdemokraterna föreslår därför en förändring i brottsbalken som fokuserar på vad motionärerna vill ändra. En ändring av 29 kap. 5 § brottsbalkens åtta punkter reduceras till fyra:

1. Att gärningspersonen drabbas särskilt hårt fysiskt, psykiskt eller socialt.
2. Negativa bieffekter av brottet eller straffet.
3. Ansvarsfullt agerande.
4. Andra omständigheter likvärdiga med punkterna 1–3.

En sådan indelning betonar omständigheternas karaktär snarare än att specificera enskilda omständigheter. Vidare skulle kraven på förutsebarhet och likabehandling bättre tillgodoses. Nuvarande ordning leder dessutom till en allt för restriktiv tillämpning i strid med lagstiftarens ambitioner. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Attacker på vitala samhällsfunktioner

Under mer än ett decennium har en ny tid av brottslighet etablerat sig i Sverige. Det är brott mot utryckningsfordon som brandkår, polis och ambulanser. Det är attacker mot

kollektivtrafiken och det är attacker mot socialtjänsten och sjukhus. Polisen skriver i sin rapport Utsatta områden – Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen att exempelvis hemtjänstpersonal och socialtjänsten utsätts för trakasserier. Det gäller både hot mot enskilda handläggare och skadegörelse på byggnader. I december 2016 evakuerades socialkontoret i Mönsterås efter att en familj vänt sig emot ett beslut och hotade hela personalen allvarligt. I Salem hotade en man i juni att söka upp en socialsekreterare i dennes hem. I Örnsköldsvik ska en man ha hotat fyra socialsekreterare och en förvaltare. Hoten ska ha tagit sig formen av rena dödshot, mannen hotade med mordbrand och dödsskjutningar. I Dalsland har liknande hot skett och en man åtalades 2017 för att ha dödshotat en socialsekreterare.

I september 2017 upprättade Stockholmspolisen en särskild händelse efter att en anhörig till en polis blivit utsatt för ett kidnappningsförsök. Enligt en rapport från Polisförbundet upplever 7 av 10 poliser att utsattheten för hot och våld ökat de senaste två åren. Kriminella som grips hotar polisen genom att berätta att de vet var de bor och känner deras familjemedlemmar. Detta måste samhället reagera skarpt på. När en polis hotas, hotas rättsstaten. De måste fredas.

Angreppen på de vitala samhällsfunktionerna stannar dock inte vid vare sig socialtjänsten eller polisen. Hot mot vårdpersonal ökar på sjukhus i flera större städer runt om i Sverige. Det visar en kartläggning som SVT Nyheter har gjort.

Undersökningen visar att det inte bara är i de tre storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö som de hotfulla situationerna ökar. Även på sjukhus i Norrköping, Borås, Västerås och Uppsala ökar problemen. I Uppsala vittnar en akutsjuksköterska om att det kan komma gäng om 50 personer som kallar personalen för könsord och dödshotar dem. Hoten är så vanligt förekommande att personal inte ens alltid tar det på allvar. Så långt har normaliseringen av hotfullt beteende gått på våra sjukhus.

I Malmö berättar personalen på Skånes universitetssjukhus att de har hotats till livet i situationer som rör gängrelaterat våld. Problemen inträffar bland annat när anhöriga och vänner till den skadade samlas i väntrummen.

Hot och våld inom vård och omsorg leder till psykiska, fysiska och ekonomiska konsekvenser för den drabbade, arbetsplatsen och samhället. Både vårdtagare och anställda kan uppleva oro för att utsättas för våld i vården. Det är både ett allvarligt vårdproblem och ett arbetsmiljöproblem.

Det som sker i Sverige i dag är dessvärre en logisk fortsättning på vad som pågått länge. Det har börjat i socialt utsatta områden med vandalisering i området, fortsatt med stenkastning mot kollektivtrafik, polis och senare fortsatt mot brandkår och sjukvårdspersonal. Den våldsspiralen har nu tagit sig in på sjukhusen.

Sammantaget bidrar allt detta till ett samlat angrepp mot vitala samhällsfunktioner som allvarligt bryter ned grundläggande normer i samhället. Kan inte ett socialtjänstkontor eller sjukhus vara fredat från angrepp finns det snart inga platser i samhället som är det. Det är extra allvarligt när angrepp drabbar de som försöker rädda liv, en grundläggande uppgift för staten. När det gäller organiserade angrepp mot personer som är anställda inom vitala funktioner bör straffen skärpas, särskilt när angreppen är organiserade. Brott mot vitala samhällsfunktioner bör vara en särskild straffskärpningsgrund. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Det krävs kraftiga åtgärder för att komma till rätta med problemen. Sjukvårdspersonal har naturligtvis erfarenhet av att hantera komplicerade patienter och bråk uppstår i ansträngda situationer. Men det är en sak att ha en besvärlig patient och en helt annan att hantera stora grupper med människor som antingen vill skada en

patient eller personalen. Därför behövs fler åtgärder som stärker tryggheten för patienter och personal samt att polisen har förutsättningar att förhindra ordningsstörningar. Obehöriga som tar sig in på sjukhus, är med och stör ordningen, hotar personal och försvårar vård måste lättare kunna avvisas från platsen. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Andreas Carlson (KD)

Mikael Oscarsson (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Sofia Damm (KD)